

ORTADOğU GÜNDEMİ

24-30 Ocak 2022

2022

■ SURİYE GÜNDEMİ

• Uluslararası Gündemde Suriye

Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri Antonio Guterres, BM Güvenlik Konseyinin 2254 sayılı kararının uygulanması kapsamında, BM himayesinde ve Suriye'nin liderliğinde güvenilir bir anayasa komitesinin yeniden toplanması çağrısında bulundu.¹

BM Suriye Özel Temsilcisi Geir Pedersen, 26 Ocak Çarşamba tarihinde Güvenlik Konseyinde verdiği aylık bilgilendirme toplantısında, Suriye'nin kuzeyinde sivilleri öldüren ve altyapıya zarar veren bombardımanların devam ettiğini, güneyinde ise uyuşturucu kaçakçılığı ve IŞİD saldırıları gibi sorunların varlığını belirtti. Ekonominin çökmesiyle suç oranının arttığını ve eğitim durumunun kötüleştiğini belirten Pedersen, 14 milyon Suriyelinin insanî yardıma ihtiyacı olduğunu ve binlerce kişinin gözaltına alındığı, kaçırıldığı ve veya kaybolduğunun altını çizdi. Pedersen, krize siyasi çözüm bulma konusunda iki yıldır stratejik bir çıkmazın yaşandığını sözlerine ekledi.²

ABD Ulusal Güvenlik Konseyi Ortadoğu ve Kuzey Afrika Koordinatörü Brett McGurk, Suriye meselesine dair Carnegie Uluslararası Barış Vakfı ile yaptığı çevrim içi görüşmede değerlendirmelerde bulundu. McGurk, Esad rejimiyle normalleşme konusuna dair bir soruya, "Esad rejimiyle ilişkilerin normalleştirilmesini desteklemiyoruz. Biz asla rejimle ilişkileri normalleştirmeyeceğiz." ifadelerini kullandı.³

Rusya'nın Birleşmiş Milletler Daimî Temsilci Yardımcısı Dmitry Polyanski, Suriye rejiminin Cenevre'deki Anayasa Komitesi görüşmelerinin bir sonraki turuna katılmaya hazır olduğunu duyurdu. BM Suriye Özel Temsilcisi Geir Pedersen, Anayasa Komitesi'nin yedinci tur toplantılarının şubat ayında Cenevre'de yapılmasını umduğunu söyledi.⁴

IŞİD silahlı grubuna katılmak için 15 yaşında Suriye'ye giden bir Alman kadın, insanlığa karşı işlenen suçlara yardım ve yataklık etmekle suçlandı. Şu an 21 yaşında olan Leonora Messing, Almanya'nın Halle kentinde IŞİD'li kocası ile Suriye'de bir Ezidi kadını köle olarak kullanma, silahlı bir gruba üye olma ve silah yasadışı ihlal etme suçlamalarıyla mahkemeye çıkarıldı.⁵

• Suriye Rejimi

Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad, 25 Ocak Salı tarihinden önce işlenen firar suçlarına genel af çıkaran kararname yayınladı. Ülkenin resmi haber ajansı SANA, Devlet Başkanlığı'nın yayınladığı açıklamayla "25 Ocak 2022 tarihine kadar askerlikten kaçan, ülke içinde ve dışın-

1 <https://syrianobserver.com/news/72861/guterres-syrian-led-constitutional-committee-should-reconvene.html>

2 <https://syrianobserver.com/news/73001/pedersen-warns-of-continued-escalation-in-syria.html>

3 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/abd-esad-ile-iliskileri-asla-normallestirmeyeceklerini-acikladi/2487865>

4 <https://syrianobserver.com/news/73003/russia-calls-on-security-council-to-discuss-isis-attacks-in-northeastern-syria.html>

5 <https://www.aljazeera.com/news/2022/1/25/german-woman-goes-on-trial-for-joining-isis-enslaving-yazidi>

daki kişiler için tam af kararının ilan edildiğini” aktardı. Affın, Suriye’de bulunanlar için 3 ay içinde, ülke dışında olanlar için de 4 ay içinde gönüllü olarak askerlik şubelerine gelmeleri şartıyla geçerli olacağı kaydedildi.⁶

Suriye Ekonomi ve Dış Ticaret Bakanlığı, İran mallarını gümrük vergilerinden muaf tutma kararı aldı. Kararın, Suriye ile İran arasında imzalanan serbest ticaret anlaşması kapsamındaki muafiyetleri ve Suriye serbest ticaret bölgelerinde depolanan ticarî malları kapsayacağı öğrenildi.⁷

Suriye’nin rejim bölgelerinde faaliyet gösteren Katerji Holding Grubu, Çinli bir şirketle ağır makine üretimi ve montajı için ülkedeki “en büyük tesisi” kurmaya vesile olacak sözleşme imzaladığını duyurdu. Çinli şirketin temsilcisi, Suriye’nin Ortadoğu’daki stratejik konumunu ve yakın zamanda yürürlüğe giren yatırım yasasını vurgulayarak anlaşmanın cazibesine değindi.⁸

• Fırat’ın Doğusu

Suriye’nin kuzeydoğusunu işgal eden YPG, Sina Cezaevinde yapılan arama tarama operasyonunun tamamen sona erdiğini açıkladı. IŞİD ile YPG militanları arasında yaşanan çatışmaların bilançosu hakkında da bilgi veren YPG, kendilerinin 121, IŞİD’in ise 374 kayıp verdiğini duyurdu.⁹

Terör örgütü YPG’nin Suriye’nin kuzeydoğusunda bulunan Haseke vilayetinde 15 yaşında bir çocuğu daha silahlı kadrosuna katmak için kaçırdığı öğrenildi. Çocuklarından haber alamayan aile ise sosyal medya üzerinden zorla silah altına alınan oğulları Muhammed’in serbest bırakılması için çağrıda bulundu.¹⁰

Terörle mücadelede insan hakları ve temel özgürlüklerin teşviki ve korunmasına ilişkin BM Özel Raportörü Fionnuala Ní Aoláin, Suriye’nin kuzeydoğusundaki Gerwan Hapishanesi’nde gözaltında tutulan 700’den fazla çocuğun onurlu bir şekilde muamele görme hakkına sahip olduğunu söyledi. Ní Aoláin, bölgede faaliyet gösteren tüm devletlere ve devlet dışı aktörlere çocukları koruma çağrısında bulundu.¹¹

Suriye Dışişleri Bakanlığının 22 Ocak Cumartesi tarihinde yaptığı açıklamada, Suriye’nin Haseke kentinde çatışan IŞİD ve Suriye Demokratik Güçlerinin (SDG) sivillere yönelik katliamlar yaptığı ve altyapıda büyük yıkımlar gerçekleştirdiği iddialarına yer verildi. Bakanlık, ABD

6 <https://sana.sy/en/?p=261557>

7 <https://syrianobserver.com/news/72863/syria-exempts-iranian-goods-from-customs-duties.html>

8 <https://syrianobserver.com/news/72859/katerji-signs-contract-with-chinese-company-to-build-large-machinery-plant.html>

9 <https://www.rudaw.net/turkish/kurdistan/3101202210>

10 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/ypg-pkk-suriyede-silahlı-kadrosuna-katmak-icin-bir-cocugu-daha-ailesinden-kopardi/2488802>

11 <https://www.arabnews.com/node/2011896/middle-east>

güçleri ve SDG milisleri tarafından işlenen eylemleri savaş suçu ve insanlığa karşı suç olarak değerlendirdi. Suriye rejimi BM Daimî Temsilcisi Büyükelçi Bessam Sabbagh ise Haseke kentinde yaşanan olayların Washington'un Suriye'deki varlığını meşrulaştırma girişimlerinin bir parçası olduğunu söyledi.¹²

Birleşmiş Milletlere (BM) ait bir araç konvoyu, 29 Ocak Cumartesi günü Irak'tan Suriye'ye geçiş yaptı. Suriye'ye yapılan uluslararası yardımlar kapsamında gıda, ilaç ve lojistik malzeme yüklü yaklaşık 28 tırdan oluşan yardım konvoyu, Uluslararası Koalisyon güçlerinin eşliğinde Haseke kentine giriş yaptı.¹³

• Güney Suriye

Ürdün ordusu, Suriye sınırında 2011'den bu yana kaçakçılara karşı yürüttükleri en büyük güvenlik operasyonunu gerçekleştirdiğini duyurdu. Ordunun internet sitesinde 27 Ocak Perşembe günü yayımlanan yazılı açıklamada, Güney Suriye'den Ürdün'e girmeye çalışan 27 uyuşturucu kaçakçısının çatışma esnasında öldürüldüğü aktarıldı. Gerçekleştirilen operasyonlarda çok sayıda kaçakçılık girişiminin engellendiği ve önemli miktarda uyuşturucu maddenin de ele geçirildiği kaydedildi.¹⁴

• İdlib ve Harekât Bölgeleri

İdlibin Atme köyü yakınlarındaki bir eve, muhaliflere ait uçak gözlem evinin ABD'ye ait olduğunu belirttiği helikopterden gece saat 01:20 sularında indirme harekâtı başlatıldı. Anons yaparak evin boşaltılmasını isteyen askerler, 01:50'de kimliği henüz belirlenemeyen şahsın bulunduğu evin etrafını sardı. Askerlerin etrafını sardığı evin yakınlarından silah sesleri duyuldu. Operasyon girişimiyle ilgili ABD'den henüz resmi bir açıklama yapılmazken, söz konusu şahsın ele geçirilip geçirilmediğine ilişkin bir bilgi de paylaşılmadı.¹⁵

Muhafif askerî kaynaklardan edinilen bilgiye göre, 22 Ocak'ta, YPG/PKK işgalindeki alandan Barış Pınarı Harekâtı bölgesine geçmeye çalışan 2 YPG/PKK'lı terörist, temas hattındaki SMO bileşenlerinden Hamza Tümeni mensuplarıncı fark edildi. Bölgeye çok sayıda el yapımı patlayıcı (EYP) geçirmeye çalıştıkları sırada yakalanan YPG'li Ebu Emir kod adlı Ali Muhammed Hasan ile Delil kod adlı İbrahim Mustafa el-Murid, SMO'ya bağlı askerî polis birimine teslim edildi. YPG'li teröristlerin Askerî Polis biriminde yapılacak işlemlerinin ardından Askerî Mahkeme'ye sevk edileceği belirtildi.¹⁶

12 <https://syrianobserver.com/news/72867/syria-actions-committed-by-u-s-and-sdf-in-hassakeh-are-war-crimes.html>

13 <https://www.syriahr.com/en/237119/>

14 <https://syrianobserver.com/news/72995/jordan-army-says-killed-27-drug-smugglers-on-syria-border.html>

15 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/abd-askerleri-idlibde-operasyon-duzenliyor/2492468>

16 <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/baris-pinari-bolgesine-eyp-gecirmeye-calisan-2-ypg-pkkli-terorist-yakalandi/2491075>

■ IRAK GÜNDEMİ

• Siyaset

Sadr Hareketi lideri Mukteda es-Sadr'ın, Fetih Koalisyonu lideri Hadi el-Amiri'ye, Kanun Devleti Koalisyonu'nun lideri Nuri el-Maliki ile yollarını ayırması karşılığında yeni hükûmette İçişleri Bakanlığını teklif ettiği belirtildi.¹⁷ Bu kapsamda Mukteda es-Sadr, yeni hükûmetin kurulmasını görüşmek üzere Bağdat'a gitti. Sadr'ın, Şii Koordinasyon Çerçevesi de dâhil olmak üzere Iraklı siyasi partilerle görüşeceği belirtildi.¹⁸

Irak Federal Mahkemesi, Irak Parlamentosunun ilk oturumunda Başkanlık Divanı'nın belirlenmesi hakkında verdiği hükümde Başkanlık Divanı seçiminin uygun olduğu kararını verdiğini duyurdu. Daha önce faaliyetleri durdurulan parlamentonun, kararın ardından yeniden faaliyetlerine devam edeceği açıklandı.¹⁹ Irak Parlamentosundan yapılan açıklamaya göre Irak Cumhurbaşkanı'nın da 7 Şubat 2022 tarihinde seçilmesi bekleniyor. Irak Parlamento Başkanlığı'nın uygun adayların listesini 31 Ocak 2021 tarihinde açıklayacağı belirtildi.²⁰ Ayrıca Şii Koordinasyon Çerçevesi'nin Cumhurbaşkanlığı makamı için Kürdistan Yurtseverler Birliği'nin (KYB) adayı Berham Salih'e oy vereceği iddia edildi.²¹

Resmi temaslarda bulunmak üzere Birleşik Arap Emirlikleri'ne (BAE) giden Irak Kürt Bölgesel Yönetimi (IKBY) Başbakanı Mesrur Barzani, Abu Dabi Veliht Prensi Şeyh Muhammed bin Zayed el-Nahyan ile bir araya geldi. Görüşmede ekonomi ve ticaret gibi konularla beraber toplumsal ilişkiler de ele alınan konular arasında yer aldı.²²

Babiliyon Hareketi'nin lideri Rayan el-Kildani, Kürdistan Demokrat Partisi'nin (KDP) Irak Cumhurbaşkanlığı için aday gösterdiği Hoşyar Zebari ile görüştü. İkilinin genel olarak Iraklıların ve özel olarak Hristiyanların durumu hakkında görüş alışverişinde buldukları belirtildi.²³

İngiltere Başbakanı Boris Johnson IKBY Başkanı Neçirvan Barzani'ye mektup yazarak "İngiltere'nin Irak ve IKBY'nin uzun süredir devam eden güvenlik ve istikrar arayışına desteğinin devam ettiğini" teyit etti.²⁴

17 <https://shafaq.com/en/Iraq-News/Al-Sadr-offers-the-Interior-portfolio-to-Al-Fatah-in-exchange-for-disengaging-the-alliance-with-Al-Maliki>

18 <https://shafaq.com/en/Iraq-News/Al-Sadr-arrives-in-Baghdad>

19 <https://www.thenationalnews.com/mena/iraq/2022/01/25/iraqi-court-rejects-bid-to-annul-outcomes-of-first-parliamentary-session/>

20 <https://shafaq.com/en/Iraq-News/Parliament-to-vote-for-a-president-o-February-7th>

21 <https://shafaq.com/en/Iraq-News/The-Shiite-Framework-will-vote-for-President-Barham-Salih-for-a-second-term-Source>

22 <https://www.rudaw.net/turkish/middleeast/25012022>

23 <https://shafaq.com/en/Iraq-News/Zebari-meets-with-the-head-of-Babylon-movement-in-Baghdad>

24 <https://www.rudaw.net/english/kurdistan/30012022>

• Güvenlik

Ulusal Güvenlik Danışmanı Kasım el-Araci, İspanyanın Bağdat'taki yeni büyükelçisi Pedro Martinez Avial ile görüştü. Görüşmede ülkeler arasındaki ikili ilişkiler ele alınırken İspanyanın, NATO Irak Misyonu aracılığıyla Irak'ın güvenliğine katkıda bulunması hususu da değinilen konular arasında yer aldı.²⁵

Ninova Haşdi Şaabi Operasyon Komutanlığı, terör örgütü IŞİD'e bağlı teröristlerin Suriye'den Irak'a sızma girişimlerinin %90 oranında azaldığını açıkladı.²⁶ Irak Başbakanı Mustafa Kazımi de Irak-Suriye sınırının güvende olduğunu belirterek Irak güvenlik güçlerin yurt içinde ve yurt dışında teröristleri takip ettiğini belirtti.²⁷

Irak Parlamento Başkanı Muhammed Halbusi'nin evinin bulunduğu Anbar'ın Reşad Bölgesi'ndeki mahalleye dört füze atıldı. Halbusi'nin evinin yaklaşık 500 metre yakınına düşen roketler iki çocuğun yaralanmasına sebep oldu.²⁸

Kerkük Polis Müdürlüğü Basın Sözcüsü Amir Nuri yaptığı açıklamada, IŞİD'in, Kerkük'te yol kenarına tuzakladığı bombayı uzaktan kumandayla patlatması sonucu Irak Ordusu'nun 8. Tümen keşif taburuna bağlı bir kuvvete ait araçta bulunan üç Irak askerinin öldüğünü, bir askerinin ise yaralandığını belirtti.²⁹ Saldırıdan birkaç gün sonra kentin güneyindeki Riyad nahiyesi yakınlarında Irak federal polis güçlerine ait gözlem noktasına yönelik bir silahlı saldırı daha düzenlendiği açıklandı ve Amir Nuri, hafif silahların kullanıldığı saldırı sonucu iki polis öldüğünü, bir polisin de ağır yaralandığını belirtti.³⁰

Millî İstihbarat Teşkilâtı (MİT), terör örgütü PKK'nın kontrolündeki Sincar'da, örgütün, sözde özel kuvvetlerinden sorumlu Azad kod adlı Şileman Semo Yusuf'u bir İnsansız Hava Aracı (İHA) operasyonu ile etkisiz hâle getirdi.³¹

Bağdat Uluslararası Havalimanına altı roketle saldırı düzenlendi. Havalimanındaki hava savunma sisteminin saldırılara yanıt verdiği belirtilirken Güvenlik Medya Ağı tarafından yapılan açıklamada, iki uçağın hasar aldığı belirtildi.³² Havaalanı yakınlarındaki ABD üssüne de roket düştüğü, saldırının maddi hasara yol açtığı belirtildi.³³ Irak Başbakanı Mustafa Kazımi, tüm siyasi partilere seslenerek, bu tür saldırılara karşı sessiz kalmanın suçlular için siyasi sığınak izlenimi verdiğini ve partilerin bu tehlikeli saldırıyı açıkça kınamaları gerektiğini ifade etti.³⁴

25 <https://ina.iq/eng/17132-national-security-adviser-discussing-two-files-with-the-new-spanish-ambassador-.html>

26 <https://shafaq.com/en/Iraq-News/PMF-ISIS-terrorists-infiltration-attempts-from-Syria-to-Iraq-dropped-by-90>

27 <https://shafaq.com/en/Iraq-News/PM-al-Kadhimi-at-the-Syrian-borders-our-borders-are-safe>

28 <https://www.thenationalnews.com/mena/iraq/2022/01/26/two-children-wounded-by-rockets-fired-at-iraq-parliament-speaker-halbousis-home/>

29 <https://shafaq.com/en/Iraq-News/Three-soldiers-killed-in-an-explosion-in-Kirkuk>

30 <https://www.basnews.com/tr/babat/737465>

31 <https://www.aa.com.tr/en/turkey/turkiye-neutralizes-senior-pkk-ybs-terrorist-in-northern-iraq/2488004>

32 <https://shafaq.com/en/Iraq-News/SMC-discloses-new-details-about-the-Baghdad-airport-attack>

33 <https://www.thenationalnews.com/mena/iraq/2022/01/28/several-rockets-target-baghdad-airport/>

34 <https://telanganatoday.com/rocket-attack-on-baghdad-airport-aims-to-isolate-iraq-internationally>

Kuveyt, Bağdat Uluslararası Havalimanını hedef alan roket saldırısının ardından güvenlik endişelerini gerekçe göstererek 30 Ocak Pazar gününden itibaren Irak'a uçuşları bir hafta süreyle askıya aldı. İran, saldırının Irak'ı "istikrarsızlaştırmayı" amaçladığını belirterek Bağdat Havalimanının hedef alınmasını kınadı. Irak makamları ise saldırının sorumlularından birinin yakalandığını duyurdu.³⁵

Irak Silahlı Kuvvetler Genel Komutanlığı Sözcüsü Yahya Resul, terör örgütü IŞİD'e karşı yürütülen operasyonlar kapsamında üç hava operasyonunun düzenlendiğini ve IŞİD'e bağlı 9 teröristin öldürüldüğünü duyurdu. Ölenlerden 4'ünün Lübnanlı olduğu belirtildi.³⁶

• Ekonomi

IKBY'nin İran ile ilişkiler sorumlusu Abdullah Akreyî, 2021 yılında Irak ile İran arasındaki ticaret hacminin 11 milyar dolar olduğunu belirterek bu ticaret hacminin 5 milyar dolarının IKBY ile İran arasında gerçekleştiğini ifade etti.³⁷

Azerbaycan merkezli petrol hizmetleri şirketi SOCAR'ın Genel Müdürü Samir Mollayev, Irak Sondaj Şirketi Genel Müdürü Basim Abdülkerim başkanlığındaki bir heyet ile bir araya geldi. SOCAR'ın Bakü ofisinde gerçekleştirilen toplantıda, Iraklı yetkililere Azerbaycan'daki petrol ve gaz endüstrisinin gelişimi ve şirketin gerçekleştirdiği sondaj projeleri hakkında bilgi verildi.³⁸

• Sağlık ve Sosyal Hayat

Yolsuzlukla Mücadele Merkezi Ceza Mahkemesi, Samarra Antik Eserler Dairesi Başkanı'na altı yıl hapis cezası verdi. Cezanın, Samarra'daki Malviya Camii'nin yeniden inşa edilmesi sırasında Antik Eserler Başkanı olan şahsın kasıtlı olarak kamu çıkarlarına zarar vermesi ve kamu bütçesi üzerinde yolsuzluk suçlamasıyla verildiği belirtildi.³⁹

IKBY'nin Erbil kentinde Çin Konsoloslugu'na bağlı olarak 14 Iraklı Kürt öğrenciye Çince dersi verildiği belirtildi. Selahattin Üniversitesi'nin de dâhil olduğu bir programın pilot uygulaması olan bu faaliyet sonunda öğrencilerin başarılı olması hâlinde Çin dili bölümünün resmi olarak açılacağı ve öğrencilere IKBY'deki Çinli şirketlerde istihdam fırsatı verileceği bildirildi.⁴⁰

35 <https://www.aljazeera.com/news/2022/1/30/kuwait-suspends-flights-to-iraq-after-baghdad-airport-attack>

36 <https://www.theislanderonline.com.au/story/7600237/iraq-air-strikes-kill-nine-is-militants/?cs=11679>

37 <https://www.basnews.com/tr/babat/732329>

38 <https://www.iraq-businessnews.com/2022/01/28/iraqi-drilling-company-visits-socar-aqs/>

39 <https://shafaq.com/en/Iraq-News/Hed-of-Samarra-antiquities-department-sentenced-to-six-years-imprisonment>

40 <https://www.rudaw.net/english/middleeast/iraq/29012022>

■ IKBY GÜNDEMİ

• Siyaset

24 Ocak Pazartesi günü gerçekleştirilen Kürdistan Yurtseverler Birliği'nin (KYB) MKYK toplantısında, KYB'nin Irak Cumhurbaşkanlığı için tek aday olarak mevcut Cumhurbaşkanı Berham Salih'i gösterdiği belirtildi. Söz konusu toplantı sonrası yazılı bir açıklama yapan KYB Başkanı Bafel Talabani; Kürdistan Demokratik Partisi'nin (KDP) Irak Cumhurbaşkanlığı için KDP üyesi ve eski Dışişleri ve Maliye Bakanı Hoşyar Zebari'yi aday olarak göstermesini eleştirerek KYB'nin Salih'in kazanması için tüm desteğini seferber edeceğini vurguladı.⁴¹ Bu bağlamda KYB heyetinin Bafel Talabani başkanlığında özellikle Şii Koordinasyonu Çerçevesi ile görüştüğü kaydedildi.⁴² Öte yandan Talabani'nin güçlü ve kendisine rakip olabileceğine inandığı kişileri kendisinden uzak tutmaya çalıştığı yönünde yorumlar dile getirilerek Salih'in Süleymaniye'ye dönmesini istemediği için cumhurbaşkanlığı adaylığı konusunda ısrar ettiği belirtildi.⁴³

Irak Parlamentosu Başkanlık Divanı, 26 ismin Irak Cumhurbaşkanlığı için adaylık başvurusunda bulunduğunu belirtirken⁴⁴ Kürtlerden beş ismin de söz konusu makama başvurduğunu bildirdi. Söz konusu adaylardan ikisinin KYB ve KDP'nin resmi adayı olduğu dile getirilirken diğer adayların Halk İçin Koalisyon (HİK) tarafından Cumhurbaşkanlığına aday olarak gösterilen Yeni Nesil Hareketi (YNH) milletvekili Rebvar Avrahman, Saddam Hüseyin'i yargılamak için kurulan Özel Mahkeme'nin ilk yargıcı olarak görev yapan ve Hüseyin'i yargılayan Rızgar Muhammed Emin ve mevcut durumda Cumhurbaşkanı Baş Danışmanı olan Latif Raşid'in olduğu kaydedildi. Bununla birlikte Emin ve Raşid'in Irak cumhurbaşkanlığı için bağımsız aday olduklarını duyurdukları aktarıldı.⁴⁵

IKBY Başbakanı Mesrur Barzani'nin 25 Ocak Salı günü Birleşik Arap Emirlikleri'ne (BAE) resmi bir ziyarette bulunduğu bildirildi. Başbakanlık'tan yapılan açıklamaya göre, Başbakan Barzani'nin resmi ziyareti kapsamında BAE Velihaht Prensi Muhammed bin Zayed el-Nahyan, BAE Dışişleri Bakanı Şeyh Abdullah Bin Zayed el-Nahyan ve diğer yetkililerle bir araya geldiği aktarıldı. İlgili görüşmede, Irak ve bölgedeki gelişmeler ile Irak, IKBY ve BAE arasında ilişkilerin geliştirilmesi ve çeşitli alanlarda koordinasyon mekanizmalarının güçlendirilmesinin ele alındığı kaydedildi.⁴⁶ Öte yandan 2021 yılında resmi davet üzerine IKBY Başkanı Neçirvan Barzani de BAE'yi ziyaret etmiş ve Velihaht Prens Muhammed bin Zayed el-Nahyan ile bir araya gelmişti.

41 https://drawmedia.net/page_detail?smart-id=9527

42 <https://esta.krd/127396/>

43 <https://www.basnews.com/tr/babat/737228>

44 <https://nrttv.com/detail/7372>

45 https://drawmedia.net/page_detail?smart-id=9557

46 <https://www.rudaw.net/sorani/kurdistan/25012022>

IKBY Parlamento Başkan Yardımcısı Hemin Hevrami'nin IKBY Ulusal Sorunlar Platformu etkinliğinde yaptığı açıklamada, IKBY Parlamentosunun beşinci döneminin 6 Kasım 2022 tarihinde sona ereceğini ve genel seçimlerin söz konusu tarihten daha önce yapılması gerektiğini belirttiği aktarıldı. Ayrıca Hevrami'nin tüm partilerin gelecek seçim tarihine kadar yasal prosedürlere uymaları gerektiğini vurgulayarak "Bağımsız Yüksek Seçim Komisyonu'nun (BYSK) tutumu, seçimlerin sonucu için hazırlıklar yapılana kadar birleştirici olmalıdır" dediği kaydedildi.⁴⁷

• Güvenlik

IKBY Başbakanı Mesrur Barzani'nin Peşmerge Bakanı ve İçişleri Bakanı ile bir araya gelerek terör örgütü IŞİD'in Irak'ın Diyala vilayetinde 11 Irak askerini öldürmesi üzerine son dönemlerde artan IŞİD tehditlerini ele aldığı ve bu kapsamdaki gelişmeleri değerlendirdiği bildirildi. Bununla birlikte IŞİD'in son dönemde Irak ve Suriye'de artan hareketliliğine değinen ve ilgili örgütün eylemlerinden dolayı endişeli olduğunu aktaran Başbakan Barzani'nin IKBY'de güvenlik önlemlerinin artırılması konusunu dile getirdiği ve IŞİD tehdidine karşı Uluslararası Koalisyon ile birlikte güçlü ilişkiler kurulması gerektiğini belirttiği kaydedildi.⁴⁸

IKBY Peşmerge Bakanı Şoriş İsmail, üst düzey Peşmerge komutanları ile bir toplantı gerçekleştirerek tüm Peşmerge güçlerinin Bakanlık bünyesinde tek çatı altında toplanması için gerçekleştirilen reform çalışmalarını ve bu konuda IŞİD'e karşı koalisyon güçleri ile yürütülen iş birliği ve koordinasyon konularını ele aldı. Terörle mücadelede tüm birliklerin daha duyarlı olması gerektiğini vurgulayan İsmail'in, IŞİD'e karşı mücadelede yeni savaş taktiklerinin ve tekniklerin kullanılması talimatını verdiği ve terörle mücadelede hiçbir ihmale göz yumulmayacağını dile getirdiği belirtildi.⁴⁹

IKBY Peşmerge Bakanlığı, Peşmerge cephelerinden merkezî bir şekilde basın kuruluşlarına açıklama yapılması amacı ile Basın ve Bilinçlendirme Güvenlik Hücresi kurulduğunu duyurdu. Bu konuda açıklama yapan Peşmerge Bakanlığı Üst Danışmanı Bahtiyar Muhammet "ilgili hücrenin kurulmasının yeni bir savaş olacağı anlamına gelmediğini ve bu adımın Peşmerge Bakanlığı tarafından başlatılan Reform Paketi kapsamında olduğunu" vurguladı.⁵⁰

• Ekonomi

29 Ocak Cumartesi günü Süleymaniye'de bulunan Türkiye Odalar ve Borsaları Birliğinden (TOBB) bir heyet, IKBY ile Türkiye arasında gerçekleştirilen ticaretin 10 milyar dolardan 20 milyar dolara çıkacağı açıklamasında bulundu. Ayrıca TOBB heyeti, Mayıs ayında Mersin'de düzenlenmesi planlanan IKBY ile Türkiye arasındaki Ticaret Forumu'nun gelecek yıl da Sü-

47 <https://www.awene.com/detail?article=65584>

48 <https://www.rudaw.net/turkish/kurdistan/230120224>

49 <https://www.awene.com/detail?article=65548>

50 <https://www.speemedia.com/dreja.aspx?hewal&jmare=111248&Jor=1>

leymaniye’de gerçekleştirileceğini duyurdu. Bununla birlikte TOBB yetkililerinin 2023 yılına kadar Türkiye ile Irak arasındaki ticaret hacminin 50 milyar dolara yükselmesini istedikleri ve bu oranın 20 milyar dolarını da IKBY ile yapılmasını planladıkları vurgulandı.⁵¹

Irak ile terör örgütü YPG’nin güdümünde bulunan Suriye Demokratik Güçleri’nin (SDG) kontrolü altında olan Suriye’nin kuzeyindeki Fişhabur-Semelka sınır kapısının yeniden açıldığı duyuruldu. Konu ile ilgili açıklama yapan Fişhabur Sınır Kapısı Müdürü Şevket Berbihari, sınır kapısının ticari amaçlar ve iki tarafta mağdur olanlar için açıldığını dile getirerek sınır kapısından geçişler ile ilgili normal yolcular için henüz bir mekanizma belirlenmediğini ve en yakın zamanda onlar için de yeni bir mekanizmanın oluşturulacağını sözlerine ekledi. Fişhabur-Semelka sınır kapısı, 15 Aralık 2021 tarihinde Suriye tarafında düzenlenen gösteriler ve SDG’ye bağlı Devrimci Gençlik Hareketi üyelerinin Fişhabur tarafındaki güvenlik güçlerine saldırısının ardından kapatılmıştı.⁵²

• Sağlık ve Sosyal Hayat

IKBY Sağlık Bakanı Saman Berzenci, IKBY’de görülen yeni tip koronavirüs (Covid-19) vakalarının %70’inin Omicron varyantından kaynaklandığı duyurdu. Artan vaka sayıları konusunda uyarıda bulunan Bakan Berzenci, vatandaşların sosyal mesafe kuralına uymaları ve kalabalık ortamlardan uzak durmaları gerektiğini dile getirdi.⁵³ Bununla birlikte vatandaşların Covid-19 aşısını tamamlamaları gerektiğini dile getiren Erbil Sağlık Müdürlüğü Sözcüsü Bijar Musa, 18 yaş üstü kişiler için de üçüncü doz aşının başlatıldığını duyurdu.⁵⁴ Diğer yandan IKBY’de tespit edilen Covid-19 salgınında toplam vaka sayısı 403 bin 427’ye yükselirken, virüs nedeniyle hayatını kaybeden kişi sayısının 7 bin 203 olduğu ve virüsü yenerek sağlığına kavuşan kişi sayısının da 378 bin 253’e ulaştığı kaydedildi.⁵⁵

■ TÜRKMEN GÜNDEMİ

• Siyaset

Kürdistan Demokratik Partisi (KDP) üyesi ve Irak Cumhurbaşkanı adayı Hoşyar Zebari başkanlığında bir heyet, Bağdat’ta Türkmen grubu milletvekilleriyle görüştü. Heyet, Irak Türkmen Cephesi (ITC) Kerkük Milletvekili Erşat Salihi tarafından karşılandı. Görüşmede, Irak’taki genel durum ve mevcut aşamadaki siyasi diyaloglar ve anlaşmalar masaya yatırıldı. Bu görüşmeyi olumlu değerlendiren Salihi, hükûmeti kurma sürecinde siyasi partiler arasındaki yapılan görüşmelerde Kerkük dosyasının bir siyasi pazarlık hâline getirilmemesini bir kez daha vurguladı. Zebari görüşmede, kurulacak yeni Irak hükûmetinde Türkmenlerin is-

51 <https://vinpress.com/28282/>

52 <https://www.rudaw.net/sorani/kurdistan/2401202236>

53 <https://esta.krd/128095/>

54 <https://www.basnews.com/tr/babat/737207>

55 <https://www.rudaw.net/sorani/health/27012022>

teklerini desteklediğini, hükûmetin ulusal olması ve Irak halkının isteklerini yerine getirmesi gerektiğini belirtti.⁵⁶

Irak Türkmen Cephesi (ITC) Erbil Milletvekili İmdat Bilal ve Erbil Televizyonu Koordinatörü Riyaz Demirci, Türkiye Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Serdar Çam ile görüşme gerçekleştirdi. Görüşmede Türk İş Birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı'nın (TİKA) Irak'ta yaptığı faaliyetleri ve devam eden projeler hakkında istişare edildiği belirtildi.⁵⁷

Irak Parlamentosu Türkmen Kitleleri tarafından, kurulacak hükûmette Türkmenlerin temsili ve Kerkük konusu ile ilgili açıklama yapıldı. Yapılan açıklamada, tüm siyasi güçlerin Irak'ın ulusal çıkarlarına öncelik vermeleri ve Irak toplumunun tüm kesimleri arasında adalet ve eşitliğin sağlanması gerektiği vurgulandı. Açıklamada ayrıca, yeni kurulacak hükûmette Türkmenlerin devletin tüm kademelerinde; bakanlık, bağımsız heyet, genel müdürlük ve ordu komutanlığı gibi yerlerde temsil edilmelerinin doğal bir hak olduğu belirtildi. Kerkük'ün idari ve güvenlik konusunun siyasi pazarlıktan uzak kalmasının uyarısında da bulunuldu.⁵⁸

Fetih Koalisyonu Kerkük Milletvekili Garip Asker, Kerkük Sağlık Müdürlüğünde yapılan atamalarla ilgili açıklama yaptı. Yapılan açıklamada, Irak Sağlık Bakanlığının, Kerkük Sağlık Müdürlüğüne yaptığı atamalarda kişilerin Kerkük'te ikamet etmediğini ve Kerkük halkından olmadığını belirtti. Asker ayrıca, Kerkük Vali Vekili Rakan Said Cuburi'den Irak Anayasası'nın 61. maddesine dayanarak yapılan atamaların iptal edilmesini talep etti.⁵⁹

Kerkük Vali Vekili Rakan Said el-Cuburi tarafından, Kerkük vilayetinde devlet dairelerinde atama ve pozisyonlardaki etnik gruplar arasında dengenin sağlanması için komisyon oluşturuldu. Komisyonun, vilayet genelinde görev yapan üst ve orta düzey kadroların arasında dengenin sağlanması amacıyla Türkmen, Arap ve Kürt üyelerden oluşturulduğu bildirildi. Komisyonun görevinin vilayet genelinde devlet dairelerinde görev yapan üst düzey kadrolar arasında dengenin sağlanması olduğu açıklandı.⁶⁰

Irak Kürt Bölgesel Yönetimi (IKBY) Etnik ve Dini Oluşumlardan Sorumlu Bakan ve Irak Türkmen Cephesi (ITC) Yürütme Kurulu Üyesi Aydın Maruf, Türkmenlerin Irak'taki başbakanlık, meclis başkanlığı ve cumhurbaşkanlığında temsil edilmesi gerektiğini belirtti. Maruf, Irak'ta 10 Ekim 2021'de gerçekleştirilen erken genel seçimlerin üzerinden yaklaşık 4 ay geçmesine rağmen hâla yeni hükûmetin kurulmadığını belirterek, bunun da seçimleri kazanan siyasi gruplar arasındaki anlaşmazlığa işaret ettiğini kaydetti. Maruf ayrıca, "Türkmenler başta olmak üzere, Irak'ta yaşayan bütün etnik ve dini grupların hakları da önemlidir. Onu da Irak Anayasası'na göre göz önünde bulundurmak gerekir." dedi. "Türkmeneli bölgesinin imarı

56 <https://earthiq.news/archives/17009>

57 https://twitter.com/serdarCam_tr/status/1486375779688763394/photo/1

58 <https://www.alrabiaa.tv/article/7272/7272/ملفات-المساومة-ضمن-كركوك-لا-تقحموا-السياسية-الكتلة-النزكمانية-برسالة-للغوى-السياسية-لا-تقحموا-كركوك-ضمن-ملفات-المساومة>

59 <https://www.facebook.com/ghalturkmani/photos/a.105901841992268/114500204465765>

60 <https://www.facebook.com/kerkuknett/photos/a.412988909478103/1119562428820744>

için, kültürel, eğitim ve destek amaçlı, Irak'ın 2022 genel bütçesinde, Türkmenlere de özel bütçe hazırlanması, verilmesi, tahsis edilmesi önemlidir.” ifadesini kullandı.⁶¹

• Güvenlik

Kerkük Polis Müdürlüğü Basın Sözcüsü Amir Nuri yaptığı açıklamada, Kerkük'ün güneyinde yer alan Reşad Nahiyesi yakınlarında yola yerleştirilen bombanın Irak federal polis güçlerine ait bir aracın geçişi sırasında uzaktan kumandayla patlatıldığını belirtti. Nuri, teröristlerin bölgedeki Zegetun Vadisi yakınlarında devriye gezen aracı hedef aldığını ve saldırı sonucu 4 polisin ağır yaralandığını açıkladı.⁶²

Irak Ortak Operasyonlar Komutan Yardımcısı Korgeneral Abdulemir el-Şammari başkanlığındaki bir güvenlik heyeti Kerkük'ü ziyaret etti. Yapılan açıklamada ziyaretin amacı Kerkük'te Peşmerge güçleriyle beraber güvenlik dosyasını incelemek olarak açıklandı.⁶³

Irak Savunma Bakanlığı Askerî İstihbarat Müdürlüğünden yapılan açıklamada, Irak güvenlik güçlerinin Kerkük'ün güneyinde yer alan Havice İlçesi'ne bağlı el-Helvat bölgesinde konuşlu terör örgütü IŞİD'e yönelik operasyon düzenledikleri bildirildi. Düzenlenen operasyona ilişkin yapılan açıklamada, terör örgütü IŞİD'in keskin nişancısının tutuklandığı açıklandı.⁶⁴

Irak Güvenlik medya ağından yapılan açıklamada, Irak güvenlik güçlerinin Selahaddin Vilayetine bağlı Tuzhurmatu İlçesi'nde bulunan terör örgütü IŞİD'e yönelik operasyon düzenledikleri bildirildi. Düzenlenen operasyona ilişkin yapılan açıklamada, Tuzhurmatu İlçesi'nde çok sayıda C4 patlayıcı, havan topu ve ağır tüfek mermisinin ele geçirildiği açıklandı.⁶⁵

• Sağlık ve Sosyal Hayat

Irak Türkmen Cephesi (ITC) Başkanı Hasan Turan, Türkiye Maarif Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi İpek Coşkun başkanlığında bir heyeti kabul etti. Kabulde, Maarif Vakfının Iraklı öğrencilere sunduğu destekten övgüyle bahseden Turan, eğitim alanında Irak-Türkiye arasında yapılan ortak çalışmalara değindi. Görüşmede ayrıca, Irak ve Kerkük'teki eğitim durumunun nasıl yükseltileceği ve Kerkük halkına hizmet sunma konusunda Türkiye Maarif Vakfının deneyimlerinden nasıl yararlanılacağı konularının ele alındığı kaydedildi.⁶⁶

Irak Türkmen Cephesi (ITC) Başkanı Hasan Turan, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı'nın (TİKA) 30. kuruluş yıl dönümü münasebetiyle bir mesaj yayınladı. Yayımlanan mesajda TİKA'nın geçmişine değinilerek “TİKA; Orta Asya, Balkanlar, Afrika, Doğu Asya, Latin

61 <https://www.star.com.tr/dunya/turkmen-bakan-maruf-irakta-turkmenlerin-temsiliyetindeki-haksizligin-giderilmesini-istiyor-haber-1686005/>

62 <https://www.tebaajansi.com/irak/kerkukte-deas-saldirisi-4-yarali-h290925.html>

63 <https://altaghier.tv/2022/01/30/وقف-امن-برئاسة-نائب-قائد-العمليات-الم/الم>

64 <https://shafaq.com/ar/امن-القبض-على-احد-قناصي-داعش-الارهابي-في-كركوك/>

65 <https://www.annaharar.com/arabic/news/arab-world/30012022094612688/عرب>

66 <https://www.tebaajansi.com/irak/itc-baskani-turan-turkiye-maarif-vakfindan-bir-heyetle-gorustu-h290894.html>

Amerika ülkeleri başta olmak üzere yaklaşık 150 ülkede görev yapan, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin tek teknik yardım kuruluşu olarak biz Türkmenlere ve Irak Devleti'ne de yakından emeği geçmiştir. Bu vesileyle TİKA yönetimi ve çalışanlarını, kuruluşunun 30. yıl dönümü münasebetiyle kutlar önemli çalışmalarında kendilerine başarılar dilerim." ifadeleri kullandı.⁶⁷

Irak Türkmen Cephesi (ITC) Başkanı Hasan Turan, 24 Ocak 1970 tarihinde Irak Devleti tarafından Türkmenlere verilen kültürel haklar yasasının 52. yıl dönümünü münasebetiyle bir bildiri yayınladı. Yayımlanan bildiri, 24 Ocak tarihinin Irak Türkmenleri için önemli bir gün olduğunu ve Türkmenlerin haklı davası için büyük anlam taşıdığını belirtti. Turan, söz konusu yasanın içeriğinin eski rejim tarafından boşaltılıp rafa kaldırılmasına rağmen Türkmen tarihinde bir parıldama noktası teşkil ettiğini ifade etti.⁶⁸

Irak Türkmen Cephesi (ITC) Başkan Yardımcısı Hişam Bayraktar başkanlığında bir heyet, Musul'a bağlı Telafer İlçesi ve İyaziye Nahiyesi'ni ziyaret etti. Heyet; Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) tarafından gönderilen maddi yardımların, İyaziye Nahiyesi halkından yardıma muhtaç 400 aileye dağıtıldığını açıkladı.⁶⁹

■ KÖRFEZ GÜNDEMİ

• Suudi Arabistan

Riyad'da gerçekleşen Suudi Arabistan-Irak Forumu kapsamında 25 Ocak 2022 tarihinde elektrik alanında iki ülkenin güç şebekesini bağlayan ve Suudi Arabistan'ın Irak'ın kuzey bölgelerine elektrik sağlamasına olanak tanıyan bir mutabakat zaptı imzalandı. Irak Bakanlar Kurulu Genel Sekreteri Hamid al-Ghazi bu anlaşmanın önemine değinirken, Suudi Arabistan Enerji Bakanı Prens Abdülaziz bin Selman ülkesinin bölgesel elektrik tedarikinde önemli bir merkez hâline gelmeyi hedeflediğini belirtti.⁷⁰

Çin Milli Savunma Bakanı Wei Fenghe ve Suudi Arabistan Savunma Bakanı Yardımcısı Halid bin Selman'ın online bir görüşme gerçekleştirdiği, bölgedeki gelişmelere karşı iş birliği ve koordinasyon geliştirmek, ikili askerî ilişkiler ve savunma alanında iş birliğini genişletmek konusunda anlaşmaya vardıkları belirtildi. Wei Çin ordusu ve Suudi silahlı kuvvetleri arasında stratejik iletişim sağlanması konusunda ülkesinin istekli olduğunu ifade etti. Halid bin Selman ise Riyad ve Pekin arasındaki askerî ilişkilerde ilerlemenin ve stratejik ortaklığın memnuniyetle karşılandığını belirtti. Çinli bakan, Uygur Türklerine zulmedildiğine dair suçlamalarda Suudi Arabistan'ın verdiği destek için teşekkürlerini ilettili.⁷¹

67 <https://twitter.com/hasanturank/status/1486659066344652803>

68 https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=464445495249098&id=100050509538694

69 <https://www.facebook.com/photo/?fbid=273288431560168&set=pcb.273289191560092>

70 <https://www.middleeastmonitor.com/20220125-saudi-arabia-iraq-sign-agreement-linking-power-grids/>

71 <https://www.middleeastmonitor.com/20220127-saudi-arabia-china-agree-to-boost-military-cooperation/>

Tayland Başbakanı Prayuth Chan-Ocha Suudi Arabistan Velihaht Prens Muhammed bin Selman'ın daveti üzerine Riyad'a bir ziyaret gerçekleştirdi. İki ülke arasındaki ilişkilerin 1989 yılında Taylandlı bir işçinin bir Suudi prensin sarayında hırsızlık yapması sonucu bozulmuş ve diplomatik ilişkilerin seviyesi düşürülmüştü. Görüşmede taraflar otuz yılın ardından karşılıklı olarak büyükelçi atama konusunda anlaşta. Ayrıca iki ülke arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin güçlendirilmesine de vurgu yapıldı. Suudi Arabistan Havayolları mayıs ayında Tayland'a direkt uçuşları başlatacağını duyurdu.⁷²

Suudi Arabistan Kamu Yatırım Fonu'nun "Savvy Gaming" adlı bir oyun ve e-spor grubu kurduğu açıklandı. Bu duyurudan birkaç gün önce, İsveç firması MTG ise ESL Gaming şirketini 1,05 milyar dolara Savvy Gaming'e sattığını duyurdu. Kamu Yatırım Fonu tarafından yapılan açıklamada Savvy Gaming'in yerel ve uluslararası ölçekte önemli bir oyun ve e-spor grubu olmasının amaçlandığı belirtildi.⁷³

• Birleşik Arap Emirlikleri (BAE)

İsrail Cumhurbaşkanı Isaac Herzog İsrail'e resmi bir ziyaret gerçekleştirdi. Ziyaret bir İsrail cumhurbaşkanınının BAE'ye düzenlediği ilk ziyaret olması açısından önem taşımaktadır. Herzog ziyareti sırasında Dubai Emiri Şeyh Muhammed bin Raşid al-Maktum ve Abu Dabi Velihaht Prensi Muhammed bin Zayid al-Nahyan ile ayrı ayrı görüşmelerde bulundu. Görüşmelerde ikili ilişkiler, İbrahim Anlaşması çerçevesinde iş birlikleri ile bölgesel ve uluslararası meselelerin ele alındığı belirtildi.⁷⁴ Ayrıca Expo 2020 fuarındaki İsrail standında İsrail'in Milli Günü'nü kutlamak için gerçekleştirilen etkinliklere katıldı.⁷⁵

İsrail Cumhurbaşkanı'nın BAE ziyareti esnasında Yemen'deki Husi grubun BAE'ye yönelik balistik füze saldırısı düzenlediği, füzelerin hava savunma sistemleri tarafından etkisiz hâle getirildiği bildirildi. BAE Savunma Bakanlığında yapılan açıklamada hava savunma sistemlerinin füzeyi imha ettiği belirtilirken, herhangi bir kayıp yaşanmadığı ifade edildi.⁷⁶

Abu Dabi'de bulunan Enver Gargaş Diploması Akademisi'nde, BAE Kültür ve Gençlik Bakanlığı, ABD'nin Abu Dabi Büyükelçiliği, ABD Holokost Anma Müzesi iş birliğinde Körfez'deki ilk Uluslararası Holokost Anma Günü etkinlikleri düzenlendi. Etkinlikte BAE Kültür ve Gençlik Bakanı Noura al-Kaabi, İsrail'in BAE Büyükelçisi Amir Hayek gibi kişiler konuşma yaptılar.⁷⁷

BAE Başsavcılığı yaptığı bir açıklamayla Husilerin düzenlediği füze saldırılarının önlenmesini gösteren video kayıtlarının sosyal medyada paylaşılması sebebiyle birkaç kişinin ifa-

72 <https://www.reuters.com/world/saudi-arabia-thailand-say-they-will-exchange-ambassadors-near-future-2022-01-25/>

73 <https://www.reuters.com/markets/funds/saudi-arabia-launches-gaming-e-sports-group-savvy-2022-01-26/>

74 <https://www.wam.ae/en/details/1395303016221>

75 <https://www.wam.ae/en/details/1395303016271>

76 <https://www.wam.ae/en/details/1395303016284>

77 <https://gulfnews.com/uae/first-international-holocaust-remembrance-day-observed-in-abu-dhabi-1.85255532>

deye çağrıldığını duyurdu. Açıklamada bu tür görüntü kayıtlarının askerî tesisleri tehlikeye atabileceği ve toplumun güvenliğini ve istikrarını etkileyebileceği ifade edilirken bu gibi suçlara ve faillerine karşı kanunun tüm gerekliliğiyle uygulanmaya devam edileceği belirtildi.⁷⁸

Abu Dabi Veliht Prensi Muhammed bin Zayid al-Nahyan Bahreyn Kralı Hamed bin İsa al-Halife ve Mısır Devlet Başkanı Abdelfettah es-Sisi'yi ağırladı. Abu Dabi'deki al-Watan Kasrı'nda yapılan üçlü zirvede iş birliğinin geliştirilmesi ve ortak ilgi alanına giren bölgesel ve uluslararası gelişmeler karşısında ortak bir tutum sergilenmesi gibi konular ele alındı. Söz konusu toplantı Husilerin BAE'ye yönelik hava saldırıları düzenlemesi sonrasında gerçekleşti. Toplantıda bu saldırılara da değinilerek, bunların bölgedeki güvenlik ve istikrarı tehlikeye soktuğu ifade edildi ve en yüksek perdeden kınandı.⁷⁹

• Katar

Katar Dışişleri Bakanı Muhammed bin Abdurrahman al-Sani İran'a resmi bir ziyaret gerçekleştirdi. Burada İranlı mevkidaşı Hüseyin Emir Abdullahiyan ile bir araya geldi. Görüşmeye dair İran Dışişleri Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada ikili, bölgesel ve uluslararası gelişmelerin ele alındığı belirtildi. Yemen ve Afganistan konularının görüşüldüğü ifade edildi.⁸⁰

Katar Dışişleri Bakanı İran ziyareti kapsamında Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi ile de bir görüşme gerçekleştirdi. Görüşme sonrası Twitter hesabı üzerinden açıklamalarda bulunan Katarlı bakan, güncel bölgesel gelişmeler ve bölgede istikrarı sağlayacak meseleler üzerine görüş alışverişinde bulduklarını ifade etti. İran Cumhurbaşkanlığı Ofisinden yapılan açıklamada da toplantıda bölgesel meselelerin ele alındığı belirtildi. Reisi yabancı unsurların bölgedeki varlığının güvensizlik ortamı yarattığını ve endişeleri arttırdığını vurgularken, komşu ülkelerin bölgesel barış ve güvenliğe hizmet edecek şekilde ilişkilerini güçlendirmesi gerektiğinin altını çizdi.⁸¹

Türkiye, Katar ve Taliban liderliğindeki geçici Afgan hükûmetinin Kabil Havalimanının işletilmesi konusunda bazı temel meseleler üzerine anlaşmaya vardığı duyuruldu. Açıklama Katar Dışişleri Bakanlığı tarafından yapıldı. Açıklamada Doha'da yapılan üçlü toplantı sonrasında tarafların Kabil Uluslararası Havalimanının yönetimi ve işletilmesi dâhil olmak üzere temel meselelerde anlaştıkları açıklandı. Görüşmelerin son turunun gelecek hafta yapılacağı ifade edildi.⁸²

78 <https://www.reuters.com/world/middle-east/uae-summons-people-sharing-videos-missile-attack-interception-2022-01-26/>

79 <https://www.gulftoday.ae/news/2022/01/26/uae-egypt-bahrain-summit-deliberate-regional-issues>

80 <https://www.aljazeera.com/news/2022/1/27/qatari-fm-holds-talks-in-iran-before-emirs-us-visit>

81 <https://www.aa.com.tr/en/world/irans-president-qatari-foreign-minister-discuss-regional-developments/2487713>

82 <https://www.mofa.gov.qa/en/all-mofa-news/details/1443/06/24/doha-hosts-qatari-turkish-afghan-meeting-on-management-operation-of-kabul-airport>

• Yemen

İngiltere Dışişleri Bakanlığı Yemen’de barışı sağlama yollarını görüşmek üzere ABD, Suudi Arabistan, BAE ve Umman’dan üst düzey yetkililerin katıldığı bir toplantıya ev sahipliği yaptıklarını açıkladı. Toplantıya BM Yemen Özel Temsilcisi Hans Grundberg’in de katıldığı ifade edildi. Toplantı sonrasında yayınlanan ortak bildiriye Yemen’de çatışmaya acil ve kapsamlı bir siyasi çözümün önemi vurgulanırken, katılımcı devletlerin bu anlamda BM temsilcisi Grundberg’in girişimlerine desteklerini yineledikleri belirtildi.⁸³

BAE destekli al-Amaliqa Tugayları (Giant Brigades) güçlerinin Husilerin Şebve’de mağlup edilmesinin ardından güneye doğru geri çekildikleri bildirildi. Grup tarafından AFP’ye gönderilen yazılı açıklamada “Şebve’de elde edilen başarının ardından birliklerin ana karargâha aktarılmaya başlandığı” ifade edildi.⁸⁴

Suudi Arabistan liderliğindeki Arap Koalisyonu, Yemen’de Husi hedeflere karşı yapılan hava saldırıları sırasında bir hapishanenin hedef alınarak onlarca kişinin ölümüne yol açan olayla ilgili soruşturma başlatıldığını duyurdu. Koalisyon tarafından kurulan Ortak Olay Değerlendirme Ekibi’nin olayla ilgili raporları topladığı ve konu üzerine çalıştığı belirtildi. Uluslararası yardım kuruluşları saldırıda 60’tan fazla kişinin hayatını kaybettiğini ve 200’ün üzerinde yaralı bulunduğunu belirterek bağımsız soruşturma yapılması çağrısında bulunmuştu.⁸⁵

• Kuveyt

Kuveyt ve ABD arasında stratejik diyalog görüşmelerinin beşinci turunun gerçekleştiği duyuruldu. 26 Ocak’ta ABD Dışişleri Bakanı Antony Blinken ve Kuveytli mevkidaşı Şeyh Dr. Ahmed Nasır al-Sabah’ın da katılım gösterdiği, Washington’da gerçekleşen görüşmede bölgedeki istikrar ve güvenliğin artırılmasına duyulan bağlılık teyit edildi. Savunma, siber güvenlik, ikili ticaret ve yatırım, sağlık, iklim değişikliği, seyahat, kültür ve eğitim alanlarında ortaklığa, insan haklarının geliştirilmesi ve kadınların güçlendirilmesi gibi alanlarda iş birliğine vurgu yapıldı. Tarafların uluslararası ve bölgesel meseleler hakkında da görüştüğü belirtildi. Bu anlamda, Irak için istikrarın önemine ve yabancı müdahaleden kaçınılmasına vurgu yapıldı. Suriye konusunda Güvenlik Konseyi’nin 2254 numaralı kararının uygulanması gerekliliğine işaret edildi. IŞİD’in yenilgiye uğratılması ve İran’ın bölgedeki istikrarsızlaştırıcı faaliyetlerine karşı ortak bir tutum konusunda hemfikir olduğu belirtildi. Yemen konusunda her iki tarafın da ülkeye barış getirmek ve insani yardımın sağlandığından emin olmak istediği ifade edildi. Afganistan konusunda ABD vatandaşlarının tahliyesinin ve insani yardımın devamının önemine değinildi. Tarafların biyolojik tehditleri engellemek, keşfetmek ve kısıtlamak için mutabakat zaptı imzaladığı da belirtildi.⁸⁶

83 <https://www.gov.uk/government/publications/quint-meeting-on-yemen-26-january-2022-joint-communique/quint-meeting-on-yemen-26-january-2022-joint-communique>

84 <https://www.middleeasteye.net/news/yemen-uae-backed-troops-begin-withdrawing-shabwah>

85 <https://apnews.com/article/middle-east-saudi-arabia-yemen-houthis-b9207bb91e9a4ec22c886966518a0f42>

86 <https://www.kuna.net.kw/ArticleDetails.aspx?id=3023800&Language=en>

ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Ned Price, ülkesinin Kuveyt'i pek çok cephede çok önemli bir ortak olarak gördüğünü ifade etti. Kuveyt'in KİK içerisindeki sorunların giderilmesinde bölgesel bir köprü görevi gördüğü, Lübnan'daki durum için de yardımcı olduğu ve IŞİD'e karşı mücadelede önemli ortaklardan biri olduğunu belirtti.⁸⁷

Kuveyt Dışişleri Bakanı Şeyh Dr. Ahmed Nasır al-Muhammed al-Sabah, AB dışişleri bakanları ile Brüksel'de bir araya geldi. Çeşitli alanlarda iş birliğini artırma konusundaki karşılıklı niyet teyit edilirken, bölgesel ve uluslararası gelişmelerin değerlendirildiği ifade edildi.

• Umman

Umman Dışişleri Bakanı Sayyid Badr Hamad al-Busaidi, Arap Birliği Genel Sekreteri Ahmed Aboul Gheit'i makamında ağırladı. Ortak Arap faaliyetlerini artırma hedefleri de dâhil olmak üzere Arap Birliği ile ilgili pek çok konu hakkında görüş alışverişi yapıldığı belirtildi. Arap dayanışmasının önemine de değinilen görüşmede bölgesel ve uluslararası meseleler hakkında da konuşulduğu ifade edildi.⁸⁸

24 Ocak 2022 tarihinde Umman'daki en büyük yenilenebilir enerji projesi olduğu ifade edilen Ibri Güneş Projesinin açılışı gerçekleştirildi. Ulusal ekonomiyi geliştirmek, yatırım çekmek ve düşük maliyetli temiz enerji çözümlerini desteklemeyi hedefleyen yenilenebilir enerji projesinin yaklaşık yatırım değerinin 155 milyon Umman riyali olduğu ifade edildi. Ibri Güneş Projesinin 500 megavatlık bir üretim kapasitesi olduğu, 50.000 haneye elektrik tedariki yapabileceği belirtildi. Projede 1,5 milyon çift taraflı güneş panelleri bulunduğu, istasyonun yaklaşık olarak yıllık 340.000 ton karbondioksit emilimi yaptığı ifade edildi.⁸⁹

Umman merkezli International Emerging Technologies Company (ETCO) ve Virgin Orbit arasında Umman'da uydu fırlatma platformu inşa edilmesi için anlaşma imzalandığı açıklandı. Ulaşım, İletişim ve Bilgi Teknolojileri Bakanlığının desteği ile ETCO ve Virgin Orbit of America arasında imzalanan anlaşma kapsamında ilgili projeler ve uzay sektörü teknolojileri alanında iş birliğinin geliştirilmesi de öngörülmektedir. Anlaşma altında bilimsel araştırma yapmak için alçak yörüngeye uydu fırlatılması, uzayın yüksek çözünürlüklü fotoğraflarının yakalanması ve verilerin dijital olarak analiz edilmesinin sağlanacağı ifade edildi.⁹⁰

• Bahreyn

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu 30-31 Ocak 2022 tarihleri arasında Bahreyn'e iki günlük resmi bir ziyaret gerçekleştirdi. Ziyaretin Bahreyn Dışişleri Bakanı Abdullatif bin Raşid al-Zayani'nin daveti üzerine gerçekleştiği belirtildi. Çavuşoğlu ziyaret

87 <https://www.kuna.net.kw/ArticleDetails.aspx?id=3023783&Language=en>

88 <https://timesofoman.com/article/112354-foreign-minister-receives-secretary-general-of-arab-league>

89 <https://timesofoman.com/article/112338-ibri-solar-project-inaugurated-in-oman>

90 <https://timesofoman.com/article/112440-agreement-signed-for-satellite-launch-platform-construction-in-oman>

kapsamında Bahreynli mevkidaşı ve Bahreyn Veliyaht Prensi ve Başbakanı Selman bin Hammed al-Halife ile ayrı ayrı görüşmeler yaptı. İkili ilişkilerin, bölgesel meselelerin konuşulduğu özellikle ekonomi ve ticaret alanlarında ilişkileri geliştirmenin yollarının ele alındığı belirtildi. Ziyaretin son gününde Bahreynli mevkidaşı ile ortak bir basın toplantısı düzenleyen Çavuşoğlu, beş yıl aradan sonra Bahreyn’de olmaktan dolayı memnun olduğunu dile getirerek konukseverlikleri ve verimli görüşmeler için Bahreyn makamlarına teşekkür etti. Ülkesinin Körfez ülkeleri ile ilişkilerini geliştirmek istediğini belirten Çavuşoğlu bu konuda bölge ülkeleriyle ortaklaşa çalışmaya devam edeceklerini ifade etti. Ayrıca Türkiye Bahreyn arasındaki Ortak Ekonomik Komisyon görüşmelerinin bir sonraki turunun 23 Mart tarihinde düzenleneceği duyuruldu.⁹¹

■ KUZAY AFRİKA GÜNDEMİ

• Mısır

ABD Savunma Güvenlik İşbirliği Ajansından yapılan yazılı açıklamada, “Dışişleri Bakanlığı, Mısır’a tahmini değeri 2,2 milyar dolar olan C-130J Süper Herkül kargo uçağı ve ilgili ekipmanlarının satışının onaylanmasına karar verdi.” ifadesi kullanılmıştır. Satış onayına ilişkin Kongreye tebligat gönderildiği belirtilen açıklamada, satış paketinde 12 adet C-130J uçağı, 12 yedek motor ve diğer destek ekipmanının yer aldığı kaydedilmiştir. Ajanstan yapılan ikinci açıklamada ise Mısır’a 355 milyon dolar değerinde hava savunma radar sistemlerinin satışına onay verildiği belirtilmiştir. Açıklamada, bu satış paketinde ise 3 adet SPS-48 karada konuşlu radar sistemleri, bu sistemlerle ilgili yedek parçalar, motorlar, jeneratörler ve diğer ekipmanlar bulunduğu ifade edilmiştir.⁹²

Umman’ın başkenti Muskat’da Ummanlı Mevkidaşı Sayyid Badr Albusaidi ile ortak basın toplantısında konuşan Mısır Dışişleri Bakanı Samih Şükri, “Suriye’nin Araplar arasına geri dönmesi ve Arap ulusal güvenliğini destekleyen bir unsur hâline gelmesi için gerekli koşulların sağlanmasını umuyoruz.” şeklinde konuşmuştur. Şükri’nin Umman’da bu şekilde bir konuşması yapması Esad hükûmeti ile yakın ilişkilere sahip en önde gelen Körfez ülkesi olarak Umman’ı görmesinden kaynaklanmaktadır. Temmuz 2021’de Dışişleri Bakanı al-Busaidi yaptığı bir açıklamada Umman’ın, Suriye’nin Arap Ligne geri dönmesini desteklediğini belirtmişti.⁹³

Mısır Cumhurbaşkanı Abdülfettah Sisi yaptığı açıklamada Mısır’da yıllık kişi başı 500 m³’ün altında suyunun kaldığını belirterek su kıtlığı aşamasına geldiğini açıklamıştır. Yabancı gazetecilere konuşan Sisi dünyada kişi başına düşen minimum su seviyesinin senelik 1.000 m³ olduğunu dile getirmiştir. Sisi bir yılda Etiyopya’ya yaklaşık 900 milyar m³ suyun düştüğünü

91 <https://menaaffairs.com/turkish-foreign-minister-concludes-visit-to-bahrain/>

92 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/abd-misira-2-5-milyar-dolari-askin-silah-satisina-onay-verdi/2485541>

93 <https://www.al-monitor.com/originals/2022/01/egypt-oman-confer-possible-syrian-return-arab-fold>

söyleyerek Mısır ve Sudan'ın paylarının Etiyopya'da düşen yağmur oranının %10'unu aşmadığını vurgulamıştır.⁹⁴

• Libya

Birleşmiş Milletler (BM) Libya Özel Temsilcisi Stephanie Williams, Twitter hesabından yaptığı açıklamada, Libya Devlet Yüksek Konseyi Başkanı Halid el-Mişri ile başkent Trablus'ta bir araya geldiğini kaydetmiştir. Görüşmede Williams, Libya'nın uzatmalı başka bir geçiş dönemine ihtiyacı olmadığını, tüm tarafların seçim sürecine odaklanması gerektiğini ifade etmiştir. Williams, ileriye dönük herhangi bir teklifin, 2,5 milyon Libyalı seçmenin Siyasi Diyalog Forumu tarafından belirlenen zaman çerçevesi içinde bir seçimin yapılmasına ilişkin taleplerinin dikkate alınarak sunulması gerektiğini vurgulamıştır.⁹⁵

Tobruk'taki Temsilciler Meclisi Başkanı Akile Salih ise gün içerisinde yaptığı açıklamada, Abdulhamid Dibeybe liderliğindeki Ulusal Birlik Hükûmeti'nin görev süresinin dolduğunu ve çalışmalarına devam edemeyeceğini yinelemiştir. Meclis oturumundaki konuşmasında, "Dibeybe'nin hükûmet başkanlığına geri dönmek istiyorsa diğer vatandaşlar gibi Temsilciler Meclisine yeni bir hükûmet sunması gerektiğini" söyleyen Salih, Temsilciler Meclisinin yeni bir başbakan seçilmesi için bir mekanizma sunacağını aktarmıştır.⁹⁶

Libya Temsilciler Meclisi Başkanı Akile Salih, Devlet Yüksek Konseyinin yeni başbakanı seçmeye yönelik istişarelerden uzaklaştırıldığını duyurmuştur. Seçimlerin planlandığı gibi 24 Aralık 2021'de yapılamaması ve Abdulhamid Dibeybe hükûmetinin görev süresinin olduğu yönündeki itirazlar nedeniyle ülkedeki siyasi çıkmaz devam ederken, Temsilciler Meclisi yeni başbakanın seçimine ilişkin şartları ve mekanizmayı istişare için oturum düzenlenmiştir. Oturumda yapılan oylamada Devlet Yüksek Konseyinin yeni başbakanı seçme istişarelerine katılmasını 21 kişi kabul ederken, 30 kişi ise reddetmiştir. Meclis Başkanı Salih, oylamanın ardından yaptığı konuşmada "Meclis, Devlet Yüksek Konseyinin yeni başbakan için referans olmasını görmek istemiyor." diyerek, Devlet Yüksek Konseyinin yeni başbakanı seçme istişarelerinden uzaklaştırıldığını söylemiştir. Devlet Yüksek Konseyinden ise henüz konuyla ilgili bir açıklama yapılmamakla beraber yerel kaynaklar, Meclisteki oturum sırasında hükûmet değişimi konusunda anlaşmazlık yaşandığını, milletvekillerinden bazılarının Dibeybe hükûmetinin gitmesini savunurken, bazılarının ise görevine devam etmesini istediğini aktarmıştır.⁹⁷

• Tunus

Tunus'da Cumhurbaşkanı Özel Kalemî olarak görev yapan ve Cumhurbaşkanı Kais Said'in en büyük destekçileri arasında yer alan Nadia Akacha, ülkenin ulusal çıkarları hususunda Kais Said ile önemli anlaşmazlıklar yaşadığı gerekçesi ile görevinden istifa ettiğini açıkladı.

94 <https://www.al-monitor.com/originals/2022/01/egypt-officially-enters-state-water-poverty>

95 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/bm-libyanin-baska-bir-gecis-donemine-ihiyaci-yok/2484216>

96 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/bm-libyanin-baska-bir-gecis-donemine-ihiyaci-yok/2484216>

97 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/libya-temsilciler-meclisi-devlet-yukse-konseyi-yeni-basbakani-secme-istisarelerine-katilmayacak/2485285>

mıştır. Akacha özellikle 25 Temmuz kararları döneminde çok fazla gündeme gelmiş ve Kais Said'in bu dönemde destekçisi olmuştur. Ayrıca Kais Said'in Ekonomi Danışmanı Hassan Bedief de istifa etmiştir.

Cumhurbaşkanı Said, 2014 Tunus Anayasası'nın imzalanmasının yıl dönümünde, Kartaca Sarayı'nda Bakanlar Kurulu toplantısına başkanlık etti. Toplantının görüntüleri Cumhurbaşkanlığının Facebook sayfasından yayımlandı. Toplantının açılışında, 25 Temmuz 2021'den bu yana uygulanan "olağanüstü" tedbirlerin, ülkede devamlı ve istikrarlı kurumların kurulması için alındığını dile getiren Said, şunları kaydetti: "Biz bu aşamada; anayasa, kararname ve talimatlar şeklinde çıkarılan yasal metinler ile yine anayasanın hak ve özgürlüklerle ilgili maddeleri doğrultusunda hareket ediyoruz. Bunun aksini iddia edenler yalancı ve iftiracıdır ve tarihten hiçbir şey öğrenmemiştir." Said, aldığı kararlara itiraz edenlerin pozisyonuna ilişkin ise "Anayasa, her gün başka bir renge bürünenler ile birbirlerine düşman iken şu dönemde bir araya gelerek ittifak kuranların hedeflerini gerçekleştirmek için değil kendi hedefleri için vardır." değerlendirmesinde bulundu.⁹⁸

• Cezayir

Cezayir Cumhurbaşkanı Abdülmecid Tebbun, Mısır'a ikili ilişkileri geliştirmek amacıyla bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Tebbun yaptığı açıklamada ziyaretin iki ülke arasındaki derin ilişkinin devamı açısından önemli olduğunu ayrıca ziyaretin iki ülke arasındaki ilişkilere ivme kazandıracağını ifade etmiştir. İki lider Libya'daki son gelişmeleri de değerlendirmiş ve Libya'daki krizin çözümü için iş birliğini geliştirmek konusunda mutabık kalmışlardır. Ayrıca Abdelmadjid Tebboune, bölgesel istikrarı korumak için Büyük Etiyopya Rönesans Barajı'nın (GERD) doldurulması ve işletilmesi konusunda adil, dengeli ve bağlayıcı bir anlaşmaya varmanın önemini vurgulamıştır.⁹⁹

Cezayir'deki ABD Büyükelçiliği yapmış olduğu açıklamada Cezayir Hava Kuvvetlerinin, ABD'li Lockheed Martin firmasından 2018 yılında sipariş ettiği C-130J Süper Herkül kargo uçağının ilk dört adedinin Cezayir Hava Kuvvetlerine teslim edildiğini açıklamıştır.¹⁰⁰

• Fas

Fas, Omicron varyantı nedeniyle kapalı tuttuğu hava sahasını iki aylık aranın ardından 7 Şubat'ta açacağını açıklamıştır. Hükûmet tarafından yapılan açıklamada kararın bilim ve teknik komisyonunun tavsiyesi ve ülkede seyreden epidemiyolojik durumun göz önüne alınması ile kararlaştırıldığı belirtilmiştir.¹⁰¹

98 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/tunus-cumhurbaskani-said-ulkede-istisnai-durum-olusturan-kararlarini-savundu/2487717>

99 <https://dailynewsegypt.com/2022/01/26/algeria-supports-egypts-call-for-binding-agreement-on-gerds-filling-operation/>

100 <https://www.thedefensepost.com/2022/01/28/algeria-c-130j-super-hercules-aircraft/>

101 https://en.econostrum.info/Morocco-to-reopen-its-airspace_a1253.html

Fas Dışişleri Bakanı Nasır Bourita, Afrika-Avrupa ortaklığında göç ve hareketlilik başlıklı bir video konferansta yaptığı açıklamada Afrika-Avrupa ortaklığını güçlendirmek için göç olgusuna ilişkin yanlış anlamaları ortadan kaldırmanın gerekli olduğunu ifade etmiştir. Göçle ilgili ilk yanlış yönlendirilmenin “bilgi” olduğunu söyleyen Bourita, oluşan krizlerin göçle alakalı değil temelde siyasi olduğunun anlaşılması gerektiğini vurgulamıştır. Bourita ikincil olarak ise insanları göç politikalarının bir gün göçü kontrol edebileceğine inandırmaktan vazgeçmek olduğunu dile getirmiştir. Bourita üçüncü olarak ise Avrupa'nın yasal erişim yollarını kapatarak göç olayını kaçakçılara devretmekten vazgeçmesi gerektiğine vurgu yapmıştır.¹⁰²

■ ENERJİ GÜNDEMİ

• Dünya Geneli

Amerika Birleşik Devletleri (ABD) yaptığı açıklamada, ABD hükümet temsilcilerinin Rusya ile Ukrayna arasındaki gerginliğin gaz sıkıntısına yol açması durumunda Katar'ın Avrupa'ya sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) sağlaması amacıyla görüşme gerçekleştirdiğini bildirdi. Ancak potansiyel durumda Katar'ın LNG üretiminin yaklaşık dörtte üçünü başta Japonya ve Güney Kore olmak üzere Asya pazarına sunarken, Avrupa pazarına sadece %5'lik sevkiyat gerçekleştirdiği de açıklandı.^{103 104}

ABD yönetiminin Ukrayna'nın olası bir Rus işgaline uğraması durumunda doğal gaz arzı güvenliğini sağlamak için Avrupa, Orta Doğu, Kuzey Afrika ve Asya'daki bir dizi ülke ve şirketle, Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinin gaz sıkıntısına yol açması durumunda Avrupa'ya sıvılaştırılmış doğal gaz üretimini hızlandırma konusunda düzenli görüşmeler yaptığı iddia edildi.¹⁰⁵

ABD Dışişleri Bakanlığı, Rusya ile Almanya arasındaki Nord Stream 2 boru hattının, Rusya'nın Ukrayna'yı işgal etmesi hâlinde, faaliyete geçmesinin imkansız olacağını açıkladı.¹⁰⁶

Avrupa Komisyonun enerjiden sorumlu birimi yaptığı açıklamada; Avrupa'ya alternatif kaynaklardan doğal gaz sevkiyatının artırılması amacıyla Güney Gaz Koridoru ülkeleri ve ABD ile görüşme gerçekleştireceğini bildirdi.¹⁰⁷

102 <https://www.morocoworldnews.com/2022/01/346776/moroccan-fm-bourita-migration-is-natural-crisis-is-political>

103 <https://www.brusselstimes.com/202112/usa-and-qatar-in-talks-on-gas-for-europe-if-tensions-worsen-between-ukraine-and-russia>

104 <https://www.dohanews.co/qatar-in-talks-with-the-us-on-supplying-europe-with-gas-as-russia-ukraine-tensions-mount/>

105 <https://edition.cnn.com/2022/01/23/politics/us-gas-production-strategy-russia-ukraine-invasion/index.html>

106 <https://www.theguardian.com/world/2022/jan/27/nord-stream-2-gas-pipeline-wont-open-if-russia-invades-ukraine-says-us>

107 <https://www.spglobal.com/platts/en/market-insights/latest-news/natural-gas/012422-ec-eyes-potential-for-increased-gas-supplies-to-europe-amid-russia-crisis>

• Ortadoğu

Libya Petrol ve Doğal Gaz Bakanı Vekili yaptığı açıklamada, Libya Ulusal Petrol Şirketi (NOC) ve Libya'da yer alan yabancı petrol şirketlerinin operasyonları aksatan zorlukların ve petrol tesislerindeki petrol ve doğal gaz üretimi sırasındaki altyapı eksikliklerinin giderilmesi yönünde çalışmaların gerçekleştirileceğini bildirdi.¹⁰⁸

Suriye yaptığı açıklamada, Suriye'nin kuzeydoğusundaki ABD güçlerinin 130 tanker kaçak Suriye ham petrolünü Suriye'nin kuzeydoğusundaki Hasakah ilinden Kuzey Irak'a sevk edildiğini bildirdi.¹⁰⁹

Irak Devlet Petrol Pazarlama Şirketi (SOMO) yaptığı açıklamada, Irak Merkezî Hükûmeti tarafından kontrol edilen petrol sahalarından ham petrol sevkiyatlarının Ocak 2022'de günde 3,2 milyon varil olduğunu bildirdi. SOMO ayrıca ham petrol sevkiyatlarının Şubat 2022'de günde 3,3 milyon varil olmasının beklendiğini de açıkladı.¹¹⁰

SOMO yaptığı açıklamada, küresel ham petrol piyasalarında oluşan güçlü talep doğrultusunda Irak'ın Mart 2022'deki bazı petrol sınıfları için sevkiyatlarını arttırabileceğini bu nedenden dolayı da mart ayı sevkiyat planlarının önceden oluşturulduğunu bildirdi.¹¹¹

Irak Elektrik Bakanlığı yaptığı açıklamada, ülkenin enerji altyapısının zayıflığı, ithal yakıt ve doğal gaz konusunda İran'a olan aşırı bağıllığından dolayı elektrik üretiminin 6.500 MW azaldığını bildirdi.¹¹²

Mısır Petrol ve Maden Kaynakları Bakanı yaptığı açıklamada, Mısır'ın Şubat 2022'nin sonu itibarıyla Lübnan'a doğal gaz sevk etmeye başlayacağını ancak anlaşma hakkındaki detayların imza töreni sırasında açıklanacağını bildirdi.¹¹³

Saudi Aramco yaptığı açıklamada, artan petrol fiyatları, talebin toparlanmaya devam etmesi ve virüsün omicron varyantının ekonomik olarak birçok yatırımcının ilk korktuğundan daha az zarar verici olması gibi çeşitli nedenlerden dolayı ham petrol talebinin küresel salgın öncesi dönemdeki hacme ulaşmaya yakın olduğunu bildirdi.¹¹⁴

Suudi Arabistan merkezli SABIC şirketi yaptığı açıklamada, Exxon Mobil ile %50 hisse ortaklı Gulf Coast Growth Ventures girişimi sayesinde ABD'nin Texas eyaletinde petrokimya tesisi kurduğunu bildirdi.¹¹⁵

108 <https://www.libyaobserver.ly/economy/ministry-oil-and-gas-noc-review-challenges-facing-oil-sector>

109 <http://www.xinhuanet.com/english/northamerica/20220126/1601136ac5594260b438743420780c85/c.html>

110 <https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-01-23/iraq-says-oil-exports-to-stay-steady-month-rise-in-february>

111 <https://www.reuters.com/business/energy/iraq-schedules-crude-shipments-march-loading-amid-strong-demand-oil-official-2022-01-23/>

112 <https://www.iraqoilreport.com/news/power-crisis-worsens-with-domestic-gas-supply-disruptions-44399/>

113 <https://cnbcarabia.com/news/view/93248/>

114 <https://www.ttnews.com/articles/oil-demand-nears-pre-pandemic-levels-saudi-aramco-says>

115 <https://tankterminals.com/news/exxon-sabic-start-up-giant-new-texas-petrochemical-complex/>

Qatargas yaptığı açıklamada, North Field sürdürülebilirlik (NFPS) sıkıştırma projesi kapsamında pipelay sözleşmesi (açık deniz boru hatları ve fiber kabloların döşenmesini içeren bir proje) için ihale gerçekleştireceğini bildirdi.¹¹⁶

QatarEnergy yaptığı açıklamada, LNG pazarını genişletmek amacıyla 2021-2025 döneminde sermaye harcamasını yaklaşık 59,1 milyar USD'ye çıkaracağını ve Sahra Altı Afrika bölgesinin bu gelişmede önemli bir pazar olabileceğini bildirdi.¹¹⁷

Petrol İhraç Eden Arap Ülkeleri Örgütü (OAPEC) tarafından yayınlanan raporda Avusturalya'nın 2021'in dördüncü çeyreğinde LNG ihracatının yaklaşık 20,4 milyon ton olduğunu ve bu hacmin Katar'ın sevk ettiği LNG hacminden yüksek olduğu açıklandı.¹¹⁸

Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) merkezli Abu Dabi Ulusal Petrol Şirketi (ADNOC) yaptığı açıklamada, mavi ve yeşil hidrojene çeşitlendirmeyi ve petrol operasyonlarını güçlendirmek için ortak yenilenebilir projelere yatırım yapmayı hedeflediği için ilk kez tahvil ihracı gerçekleştireceğini bildirdi.¹¹⁹

İran yaptığı açıklamada, İran'ın Afganistan'a akaryakıt sevkiyatlarında İran topraklarının kullanılmasını sağlayacak kısa dönemli anlaşmayı onadığını bildirdi.¹²⁰

116 <https://www.upstreamonline.com/field-development/qatargas-starts-chase-for-huge-north-field-offshore-pipelay-contract/2-1-1150983>

117 <https://thepeninsulaqatar.com/article/24/01/2022/overseas-expansion-of-qatarenergy-to-continue>

118 <https://gate.ahram.org.eg/News/3290453.aspx>

119 <https://oilprice.com/Latest-Energy-News/World-News/UAEs-State-Oil-Firm-Prepares-For-First-Bond-Issue.html>

120 <https://tolonews.com/business-176435>

HAFTALIK RUSYA BASIN ANALİZİ

(24-30 OCAK 2022)

• İran Cumhurbaşkanı'nın Moskova Ziyareti Işığında Rusya-İran İlişkileri

Rusya Bilimler Akademisi Doğu Araştırmaları Enstitüsü Kıdemli Araştırma Görevlisi Vladimir Sajin, İran Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi'nin Moskova görüşmeleri bağlamında Rusya-İran ilişkilerini değerlendirdi. "Mejdunarodny Jizn" dergisinde yayımlanan "[İran Cumhurbaşkanı'nın Moskova Ziyareti Işığında Rusya-İran İlişkileri](#)" başlıklı yazıda, İbrahim Reisi'nin Rusya'ya ilk ziyaretinin sona erdiğine değinen uzman, söz konusu gezinin büyük ölçekli sonuçlarını analiz etmek için henüz çok erken olduğunu ifade etti: "Moskova görüşmelerin sonuçları hemen olmasa da ileride ortaya çıkması muhtemeldir. Tüm bunların yanı sıra Reisi'nin Moskova görüşmelerini, ziyaret arifesinde İran medyasının da çok aktif konuştuğu "Rusya ile ilişkilerde İran için bir dönüm noktası" olduğu yönündeki yorumları göz ardı etmek olmaz." Analist, Tahran-Moskova görüşmesini şu şekilde özetledi: "İran Cumhurbaşkanı Kremlin'de, İran 40 yıldan fazla bir süredir Washington'a karşıdır ve çok istisnai koşullarda, ABD de dâhil olmak üzere Batı'nın tek taraflı eylemleriyle bir çatışma söz konusu olduğunda, etkileşimimizde sinerji yaratabiliriz, ifadelerini kullanmasına karşın Rusya, ABD ile olan çatışmasında İran'ın stratejik müttefiki olmadı. Buna karşılık Moskova, İran'ın stratejik önemini çok iyi bildiği için söz konusu ziyaret Rusya için büyük önem arz ediyordu. Öyle ki, İranın dünyanın en önemli bölgesinde baskın rollerden birini oynamaktadır." Ayrıca Sajin'e göre, Reisi'nin Moskova ziyaretinin Rusya için asıl önemi İran'ın yeni cumhurbaşkanı ve onun yeni politikasının tüm tezahürleriyle tanışmasıydı.

• ABD Hesaplaması: Katar, Rusya ile Kârsız Gaz Savaşı Yapıyor

"News.RU" haber sitesinde yayımlanan "[ABD Hesaplaması: Katar, Rusya ile Kârsız Gaz Savaşı Yapıyor](#)" başlıklı uzman görüşlerine dayanan değerlendirme yazısında, Washington'ın Basra Körfezi'ni Ukrayna krizine çekebilme ihtimali incelenmiştir. Yazıda, emirliklerdeki diplomatik bir kaynağa dayanılarak, "Ukrayna'da silahlı bir çatışma olması ve enerji kaynaklarının kıt olması durumunda Katar'ın Avrupa'ya alternatif bir gaz tedarikçisi olması ihtimali pek olası değil" ifadeleri kullanılmıştır. Konuyla ilgili görüşlerini paylaşan Ulusal Araştırma Üniversitesi Ekonomi Yüksek Okulundan siyaset bilimci Leonid Isaev, ABD yönetiminin planlarını şu şekilde yorumladı: "Rusya ve Katar arasında oldukça dengeli ilişkiler kuruldu. Ancak bu durum, oyuncuların pazarı yeniden dağıtmakla ilgilenmediği anlamına gelmiyor. Öyle ki diplomasiyle ticari çıkarlar arasında bir fark vardır ve Katar gazının AB'ye arzı hiçbir şekilde siyasetle bağlantılı değil." Uzmanına göre, bu durum hatta karşı tarafın işgal ettiği bir piyasaya girmesi için fırsat şeklinde de değerlendirilebilir. Analist, "Rusya üreticilerinin

de aynısını yapabilecekleri muhtemeldir ve Katar tarafı bu durumun farkındadır” ifadelerini kullandı.

• Mermiden Şafağa

Suudi Arabistan öncülüğündeki Arap koalisyon güçlerinin, Yemen’e artan saldırıları Rusya basınına yansıtılarak değerlendirildi. “Komersant” gazetesinin 26 Ocak sayısında yayımlanan “[Mermiden Şafağa](#)” başlıklı değerlendirme yazısına göre, çok sayıda sivil kayıp nedeniyle uluslararası insani yardım kuruluşları alarm veriyor ve Husi hareketi Dubai’deki EXPO 2020 dünya fuarında özellikle Suudi Arabistan ve BAE’den intikam almayı vaat ediyor. İsrail, çatışmanın tırmanmasından endişe ediyor ve bu arada BAE, İsrail füze savunma sistemlerini satın almayı düşünüyor. Yardım kuruluşu Oxfam’a göre, son tırmanış personelin güvenliğine ilişkin endişeler ve yerel makamlar tarafından uygulanan hareket kısıtlamaları nedeniyle Yemen’in çeşitli bölgelerinde acil insani yardım çalışmalarını durma noktasına getirdi. Buna ek olarak, yakıt kıtlığı, savunmasız nüfuslara yardım dağıtımını tehlikeye atıyor.

Makalenin yazarı Ortadoğu uzmanı Marianna Belenkaya’ya göre, buna karşılık BM Yemen genel sekreterinin temsilcisi Hans Grundberg, “Bu yılın ocak ayı sivil kayıp sayısı açısından tüm rekorları kırdı” ifadelerini kullanmıştır. Ayrıca İsrail, Ensarullah ile Basra Körfezi’ndeki Arap monarşileri arasındaki çatışmanın tırmanmasından da endişe duyuyor ve Abu Dabi’ye yönelik saldırıların arkasında İran’ın olduğuna inanıyor. Yazıda görüşlerine başvurulmuş Rus Askerî Uzman Yuri Lyamin’e göre, “Yemen’de, söz konusu İHA’ların çeşitli modifikasyonları, menzili farklı olan ve yine esas olarak kamikaze uçağı olarak kullanılanları bir araya getirildi. Tüm bu insansız hava araçlarından Samad-3 kesinlikle Eilat’a uçabilir ve mesafeleri sadece 1.500 km’dir.” Ayrıca uzmana göre, İsrail’in kendisi de dolaylı olarak Yemen’deki savaşın içine çekilebilir. Lyamin, son saldırının ardından İsrail ile BAE arasındaki iş birliğinin derinleşebileceği görüşünü savundu.

• IŞİD, Afganistan’da Taliban’a Meydan Okuyor

“Lenta.Ru” haber sitesinde yayımlanan “[IŞİD, Afganistan’da Taliban’a Meydan Okuyor](#)” başlıklı değerlendirme yazısında Afganistan’daki siyasi durum incelenerek, ülkede yaşanan huzursuzluğun iç savaşa yol açıp açmayacağı ihtimalleri üzerinde durulmuştur. Makalenin yazarı, siyasi yorumcu Aleksandr Ribin’e göre, Afganistan’da yeni bir iç savaşın işaretleri giderek daha belirgin hâle geliyor: “Ülkeye yerleşen terör örgütlerinin çoğu Taliban hareketiyle açık çatışma hâlinindedir. Taliban’ın en zorlu rakibi, ülke genelinde düzenli olarak terör saldırıları düzenleyen İslam devleti grubudur. Ayrıca, ulaşılması zor dağlık bölgelere veya komşu ülkelere yerleşen eski askerler de direniş halindedir.” Sovyet yanlısı rejimin eski generali, Afganistan’ın tek mareşali ve Afgan Özbeklerin lideri Abdul-Raşid Dostum’un bu sırada yer alanlardan biri olduğuna dikkat çeken analist, son haberlerde efsanevi subayın, IŞİD’in Afgan şubesi başkanı Sanaullah Ghafari ile ilişkiler kurduğunu belirtti. Bu anlamda

Aleksandr Ribin, Afganistan'ın tek mareşalinin teröristlerle iş birliği yaparak Taliban'a yeni bir savaş açabileceği ihtimallerini incelemiştir: "Dostum'un şimdi nerede olduğu bilinmiyor. Bir senaryoya göre Özbekistan'da, diğerine göre Türkiye'dedir. Ancak güvenliğinin eski başkanı General Abdul-Sattar Kasımi'nin İran'da olduğu biliniyor. Dostum, Afganistan'da efsane bir figürdür. 2021 baharında, Taliban'ın Afganistan'daki saldırısı başlatıldığında iki haftadan kısa bir süre içinde, Dostum'un silahlı oluşumlarının ve hükümet ordusunun bazı bölümlerinin direnişini kırdı. Kendisinin Afgan Özbekleri ve Türkmenleri üzerinde hâlâ etkisi var." Yazıya göre, IşİD-Horasan'ın řu anki lideri aslında örgütün korunmasına hizmet etmemiş olsa bile, Afganistan'da kalan eski Dostum yanlısı güvenlik görevlilerinin yanı sıra Özbek ve Türkmenlere yönelik baskıların artması, ilk Afgan mareşalini bir terörist grubun müttefiki yapabilir.